

Hazırlayan:

Prof. Dr. Kerem Alkin

Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

10 Şubat Çarşamba günü, FED Başkanı Yellen'in ABD Kongresi'nde gerçekleştireceği konuşma kritik önemde. Yellen'in açıklamaları, önümüzdeki aralık ayına kadar FED'in faiz arttırma ihtimalinin hayli zayıf olduğuna işaret eder ise, euro-dolar paritesi 1,12 doların etrafına iyice yerleşebilir. FED Başkanı Yellen'in açıklamalarının kuvvet derecesi, dolar kurunu 2,90 TL'yi bir kez daha kırma denemesi yaptırabilir. Aksi durumda, dolar-TL kuru 2,92-2,96 TL düzeyine oturacaktır. Altın fiyatlarında ise, geçen haftaki 1,175 dolar seviyesi sonrası, bu haftayı dinlenerek geçirmesi bekleniyor.

- Hatırlanacak olur ise, 20 Ocak tarihli ara raporda, uluslararası finans kurumlarının 2015 yılının ikinci yarısından itibaren, önce düşük tonda, sonbahar sonuna doğru ise daha yüksek tonda seslendirdikleri bir öngörünün, euro-dolar paritesinin 1'e 1 pariteyi, ardından da 0,95, hatta 0,85 dolar düzeyine işaret ettiğini belirtmiş; bununla birlikte, **bu yılın ocak ayı ortasından itibaren küresel piyasalarda gözlenen gelişmelere bağlı olarak, euro-dolar paritesinin önce 1,08-1,12 dolar bandına oturacağını; ardından da 1,12-1,16 dolar bandını test edebileceğinden söz etmişim.** 20 Ocak'tan bu yana geçen 2,5 haftalık sürede, Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) Almanya üzerinden maruz kaldığı baskılar ve ABD'nin açıklanan makro ekonomik verilerine bağlı olarak, **ABD Merkez Bankası'nın (FED) bu yıl hiç faiz arttıramayabileceği öngörüsü, pariteyi 4 Şubat perşembe günü 1,12 doların da üzerine taşıdı.**
- Bununla birlikte, 5 Şubat cuma günü, ABD'nin ocak ayı tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri, bilhassa saat başı ücretlerle ilgili veri piyasa beklentilerinden iyi gelince, **kasım 2015'de yüzde 100'e yakın iken, geçtiğimiz ocak ayı sonu yüzde 60'nın altına, 4 Şubat perşembe günü ise yüzde 46'ya gerileyen 'FED aralık 2016'da faiz arttırır' beklentisi, 5 Şubat Cuma günü yüzde 53'e çıktı.** 151 bin kişi artış gösteren tarım dışı istihdam, yüzde 4,9'a gerileyen ve 2008 küresel krizi öncesi dönemin de altına inen işsizlik oranından çok, enflasyonu kıpırdatma ihtimali ile, saat başı ücretlerin 2009 yılı temmuz ayından bu yana ki en iyi yükselişini göstermesi, ABD Dolarını kısmen güçlendirdi. Bu nedenle, 5 Şubat cuma gününü 1,1158 dolardan kapatan euro-dolar paritesi, **8 Şubat'la başlayan yeni haftaya 1,1162-1,1128 dolar aralığında salınarak başlamış durumda.** Saat 10'a doğru parite oturmuş olur.

- **Dolar Endeksi, 2 Şubat Salı günü 98,87 puan ile, 97,72 ile 98,12 puan düzeyindeki kritik eşiklerin hayli üstündeyken, hayli hızlı bir kırılma ile, önce 3 Şubat çarşamba günü 97,29 puana, 4 Şubat Perşembe günü ise, 96,47 puana gerilemiş durumdaydı.** Dolar Endeksi 5 Şubat cuma günü açıklanan ve beklentilerin üzerinde gelen ABD istihdam verilerine rağmen, 5 Şubat cuma günü ancak 97 puanın biraz üstüne çıktı ve 8 Şubat ile başlayan yeni haftaya 97,01 ile 97,17 puan aralığında salınarak başlamış durumda. **Küresel piyasalar, bu hafta için, ABD Doları'nın euro, yen gibi önde gelen para birimleri karşısındaki performansını belirleyecek en önemli konunun, FED Başkanı Yellen'in 10 Şubat Çarşamba günü ABD Kongresi'nde yapacağı konuşmada vereceği mesaj ve ipuçları olduğunun farkındalar.** Yellen 10 Şubat Çarşamba günü, Türkiye Saati ile (TSİ) saat 17'de Temsilciler Meclisi Finansal Hizmetler Komitesi'nde ve 11 Şubat Perşembe, ertesi gün Senato Bankacılık Komitesi'nde konuşacak.
- Yellen'in Kongre üyelerine hitap ederken, son ABD istihdam verileri ışığında, FED'in izlediği para politikasının ABD işgücü piyasasının güçlü kalacağı ve ücretlerin artma yönünde işaretler vermesine imkan sağladığı yönünde görüşünü destekleyecek kanıtları artık var. **Ekonomistler ve yatırımcılar, Yellen'in Mart ayındaki toplantıda faiz artırımını ertelemeye ilişkin istekliliğini anlamaya çalışacak.** Küresel finans piyasalarındaki dalgalanma ve kargaşanın küresel ekonominin genel görünümü konusunda belirsizlik yaratması, enerji fiyatlarının enflasyonu aşağı yönde bastırması ve Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) parasal teşvikleri sürdüreceğine dair beklentiler ile birlikte, **piyasanın FED'in önümüzdeki mart ayı toplantısında faiz artırımına ilişkin beklentisi, yılın başındaki seviyesi olan yüzde 50'den yüzde 10'a düşmüş durumda.**
- Aralarında FED Başkan Yardımcısı Stanley Fischer'in de bulunduğu Banka yetkilileri, bir sonraki adıma ilişkin karar vermek için çok erken olduğu uyarısında bulunmaktalar Standard Chartered Bank'ın New York ofisinin ABD ekonomisine yönelik kıdemli ABD ekonomisti Thomas Costerg, Yellen'in Mart ayında bir faiz artırımı için havlu atmasını beklememek gerektiğini hatırlatırken, Yellen'in, özellikle halen güçlü seyreden işgücü piyasası başta olmak üzere, ABD ekonomisindeki olumlu noktalardan Kongre üyelerine bahsedebileceğini; ileriye bakıldığında ise, FED Başkanı'nın daha temkinli olabileceğini ve muhtemelen büyük ölçüde ülke dışından kaynaklanan olumsuzluklardan Kongre üyelerine bahsederek, küresel tabloyu yakından izlemekte olduklarını söyleyeceğini vurgulamış. **Yellen'in bu yöndeki açıklamaları, küresel olumsuzluklara hiç bakmadan, FED'in ara vermeden faiz artırımını savunan 'şahin' kanat üyelerinin piyasayı etkileyen görüşlerinin de yumuşamasını sağlayabilir ve euro-dolar paritesi 1,12 doların civarına iyice yerleşebilir.**

- Yurt içinde ise, geçen hafta açıklanan **ocak ayı enflasyon verileri, Türkiye'nin enflasyon konusundaki sıkıntılarının 2016 yılında da devam edeceğine işaret ediyor.** Piyasalar, sadece iki haneye ulaşmasından endişe duyulan yıllıklandırılmış manşet enflasyonun yüzde 9,58'de kalması ile teselli buldular. **2015 yılı ocak ayında yüzde 7,24 düzeyindeyken ve dünyada emtia fiyatları geriliyor olmasına rağmen, bir yıl sonra yıllık enflasyonun yüzde 9,58'e dayanmış olması,** her zaman vurguladığımız üzere, Türk ekonomisinin ardı ardına yaşadığı **devalüasyon şoklarının,** TL'deki sert değer kaybının piyasada mal ve hizmetlerinin fiyatlandırılmasına yönelik alışkanlıkları ne kadar bozduğunu görmek açısından önemli. **Bununla birlikte, Japon Merkez Bankası'nın (BoJ) attığı 'parasal genişleme' yönündeki işaret fişegi, ECB'den benzer belirtiler ve FED'in bu yıl 1 kereden fazla faiz artırmayacağı yönündeki beklentiler bir araya gelince, dolar-TL kurunun 2,90 TL'yi zorladığını gördük. Ancak, dolar kuru 2,92-2,88 TL bandına geçemedi. FED Başkanı Yellen'in açıklamalarının kuvvet derecesi, dolar kurunu 2,90 TL'yi bir kez daha kırma denemesi yaptırabilir. Aksi durumda, dolar-TL kuru 2,92-2,96 TL düzeyine oturacaktır.**
- Küresel altın fiyatlardaki dalgalanma, Türk halkını, geleneksel yatırım aracı olan altını bırakıp, konut ve dövize yöneltince, 2015'te yaklaşık 5,6 milyar liralık, yani 55 ton civarında altın bozdu. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerinden derlenen bilgiler, 2014 sonu itibarıyla bankalardaki altın mevduatının 16 milyar 250 milyon lira olarak gerçekleştiğini gösteriyor. Bu rakamın yaklaşık 15 milyar 926 milyon lirasının yurt içi yerleşik mudilere, 323 milyon lirasının ise yurt dışı yerleşik mudilere ait olduğu görülmekte. 2015 yılında bozulan altın ile, 2015 aralık sonu itibarıyla bankalardaki altın mevduatı hesapları 10 milyar 624 milyon liraya gerilemiş durumda. **Bu rakamın 10 milyar 68 milyon lirası yurt içi yerleşik mudilerin, 556 milyon lirası ise yurt dışı yerleşik mudilerin olarak gerçekleşirken, 2015'te bozulan altın miktarı 5 milyar 626 milyon lira olarak, yani 55 ton civarında bir altın olarak hesaplandı. Yurt dışı yerleşiklerin altın hesabındaki artış, Suriyeli mülteci sayısı ile mantıklı gözüküyor.**
- Uzmanlar 2015 yılında altından çıkan yatırımcının bu birikimini konut ve dövize yönlendirdiğini belirtiyor. **Nitekim, geçen yıl yüzde 10,6 artışla 1 milyon 289 bin 320'ye ulaşan konut satış adedinde Cumhuriyet tarihinin satış rekoru kırılırken, bankalardaki döviz tevdiat hesapları da 1 yılda 124 milyar 307 milyon liralık artış gösterdi.** İstanbul Altın Rafinerisi (İAR) Yönetim Kurulu Başkanı Özcan Halaç, konuyla ilgili yaptığı değerlendirmede, geçen yıl Türkiye'de altın fiyatının düşmesi nedeniyle o dönemde halkın altından çıkış yaptığını belirterek, 2016 başından bu yana, kısa dönemde de altın

fiyatındaki hızlı yükseliş nedeniyle, halkın sattığı altını yerine koyamadığını kaydetti. Halaç, altında şu anda alım değil, satım için fırsat bulunduğunu ifade etmekte. Halaç, vatandaşın taleplerinin altınları yastık altında tutmamaları, bankaya koymaları yönünde olduğunu belirtiyor.

- **Altının bankaya koyulduğu zaman hem kar payı elde edilmesini sağladığını, hem de halkın isterse altını teminat olarak gösterip kredi kullanabildiğini hatırlatan Özcan Halaç, altının artık Türkiye'de bankacılık enstrümanı olduğuna işaret ediyor.** İş Yatırım Bankacılık Analisti Kutluğ Doğanay da, altın fiyatlarının gerilediği ortamda, yatırımcıların kar satışı yapıp, otomobil ve konut tüketimine yönelmiş olabileceğini söylüyor. **Bu durum, geçen yıl ki rekor otomobil satışlarını da teyit etmekte.** Özellikle hane halkının elinde tasarruf aracı olarak güçlü bir altın stoku olduğunun ve hala tasarrufların çok yüksek bir miktarının yastık altında kaldığının söylenebileceğini belirten **Doğanay, bir dönem altın mevduatı seferberliği düzeyinde kampanyalar yapılsa da bankaların toplayabildiği büyüklüğün 20-25 milyar lirayı geçemediğini de hatırlatıyor.**
- Altın, ABD'de işsizlik oranının 2008'den bu yana en düşük seviyeye inmesi ve saatlik ücretlerin tahmin edilenden daha hızlı artması ve buna bağlı olarak, FED'in para politikasını sıkılaştırması için durumun daha da güçlenmesi sonucu, ekim ayından bu yana en yüksek seviyesinden düştü. Spot altın yüzde 0.8 düşüşle ons başına 1,164.50 dolara kadar inerek, 8 Şubat haftasına başlamış olsa da, sabah saatlerinde 1,164.80 dolara tekrar toparlandı. **Altın, 5 Şubat Cuma günü, hisse senedi piyasalarındaki düşüşün etkisi ile, 1,174.69 dolar ile 28 Ekim'den bu yana en yüksek seviyesine çıkmış ve iki yılı aşkın sürenin en iyi haftalık performansını göstermişti.** Asya piyasalarının önemli kısmı, 8 Şubat Pazartesi günü (bugün) Yeni Yıl tatili dolayısıyla kapalı.
- Avustralya'nın en büyük altın üreticisi Newcrest Mining Ltd., Sydney'deki işlemlerde yüzde 2.9 tırmandı. Altın geçen hafta 200 günlük hareketli ortalamasını yukarı yönde kırdı ve Ekim'den bu yana ilk kez bu seviyenin üzerine çıktı. Bu hareket, grafikleri takip eden traderlar için yukarı yönlü bir işaret anlamına geliyor. Sydney merkezli Australian Bullion Co.'nun baş ekonomisti **Jordan Eliseo, altının geçen hafta 200 günlük hareketli ortalamasını yukarı yönde kırmasının ve 1,150 doların üzerinde kalmasının ardından, hafif bir geri çekilme yaşamasının kendilerini şaşırtmadığı belirtiyor** ve Çin'in tatil dolayısıyla kapalı olmasından dolayı fiziki talebin hafifleyebileceğini; bununla birlikte, piyasanın son kazançlarını konsolide etmesini beklediklerini vurguluyor.